

**kelile
ve dimne
BEYDEBA**

ANTIK

KELİLE VE DİMNE

Beydeba

ANTİK DÜNYA KLASİKLERİ
Aralık 2017

KALBI UYARAN IŞIK

Yıllar boyu halkını mutluluk içinde yönetmeyi başarmış her hükümdarın başucunu, hikmetli bir kitap süsler.

Bu, aydınlığın insanı uyaran sesidir.

Işığdır.

Değil mi ki, zaman da bir aydınlıktır.

Özünde ıslıl ıslıl şiiirin belirdiği, hikmet dolu öğretici metinler, zamanın yıpratıcı etkisinden uzaktır. Bir bakıma, zamanın özetidir onlar. Gün olur, güzelliğini fark edenlerin elinde taçlanır. Gün gelir, çağının yalancı tanıklarının karanlığında gizlenir.

Kelile ve Dimne bu metinlerden biri.

Aslı, Sanskritçe.

Hayatı sisler içinde kalan bir Hind hükümdarı için yazılmış.

Debşelem Şah, hikmet tutkusuyla, bir maceraya atılır. Düşün-
de gördüğü ışığı izler. Duygularının çizdiği ve ay ışığının yıkadığı
patikada, uyrgezer gibi gerçeğin peşindedir.

Gide gide, gerçek bilginin kalbi uyaran ışığına ulaşır.

Yaşlı bilge Beydeba beklemektedir orada.

Kralı, yüzünden eksik olmayan sıcak gülümsemesiyle karşılar.

Ve günler, kim bilir belki de haftalar boyu süren söyleşiler so-
nunda yüzlerce öykü çıkar ortaya.

Hükümdar, ayrılırken filozofa unutulmaz bir armağan vermek
ister.

Kanaatin zenginliğinde yaşayan bilge kabul etmez hiçbir ar-
mağanı.

Sadece, “Bu söyleşimizi belgele.” demekle yetinir.

O gündür bu gündür, *Kelile ve Dimne*, bilgiye tutkun insanların
elindedir.

Fabl türünün en başarılı örneklerini buluruz onda. Arslan, Kaplan, Tilki, Çakal, Yılan, Tavşan, Kelebek, Güvercin, Keklik, Karga, Serçe, Fare, Kaplumbağa ve diğerleri... Birbiri içine gizlenmiş sonsuz güzellikteki öyküler, geniş bir coğrafyada, ilgi çekici ilişkileri ve olayları canlandırır. Uçarı bir hayalin peşi sıra biz de dolaşır dururuz. Sonuçta; aptal, kurnaz, saf veya talihsiz hayvanlar, unutamayacağımız bir ders verirler bize.

Kelile ve Dimne'nin Tibetçe dışında asıl metinden yapılmış çevirisi yok.

M.S. 9. yüzyılda İbn-i Mukaffa başarıyla çevirmiş Arapçaya.

Daha sonra, İngilizce, Almanca, Latince, Farsça, Yunanca, İtalyanca, İspanyolca, Türkçe, İbranice, Danimarkaca, Felemenkçe, Fransızca gibi birçok Doğu ve Batı diline çevrilmiş.

Doğulu ve batılı birçok hükümdar, *Kelile ve Dimne*'nin etkileyici üslubundan yararlanmış.

Paylaşılmayan sevgili gibi, herkesten gizlemişler onu. Yalnızca çocuklarına okutmuşlar.

Kelile ve Dimne, fabl ustası La Fontaine'e de esin kaynağı olmuş.

Zevkle okunan masallarındaki bazı öyküleri *Kelile ve Dimne*'den almış.

Türünün en başarılı örneği olan *Mesnevi*'sinde Mevlâna da aynı yola başvurmuş.

Herkesin kalbi gerçek için çarpar.

Vişnu mezhebine bağlı bir Brahman olan Beydeba, Hind Kralı Debşelem'i, aklın mekanik alanından kalbin sınırsız alanına çekmişti.

Ve hep birlikte Kaf Dağı'na bir yolculuk yapmışlardı.

Arkada birbirinden güzel masallar bıraktılar.

Sadık Yalsızuçanlar

MASALIN KANAT ÇIRPTIĞI YERE DOĞRU

*Hindistan ülkesinin ünlü hükümdarı
Debşelem Şah'ın Bilge Beydeba'dan öğrendikleri.*

ARILARIN İLHAMI

Yüzyıllar önce Çin ülkesinde Hümayun Fal adında bir padişah yaşardı. Oldukça zengin bir halkı vardı. Yönetiminden herkes memnundu. Üzerine düşeni büyük bir dikkatle yapardı. Bilgindi.

Hümayun Fal'ın Haceste Ray isminde bir veziri vardı. Padişahına bağlılıkta eşine zor rastlanır bir vezirdi. Devlet yönetimini ilgilendiren konularda ilginç düşüncelere sahipti. Padişah, Haceste Ray'ın görüşlerine çok önem verirdi. Karar verirken onun düşüncesini almayı ihmal etmezdi.

Günlerden bir gün Hümayun Fal ava çıkmak istedi.

Yanına Haceste Ray'ı da aldı.

Maiyetinde birçok insanla ava çıktı.

Av isteği sönene kadar avlandı.

Yanındaki insanları geri gönderdi. Kendisi veziri Haceste Ray'la birlikte saraya dönecekti.

Hava sıcak mı sıcaktı.

Çöl sıcağı gibi bunaltıcıydı.

Haceste Ray, "Bu sıcağa dayanmamız çok güç Padişahım." dedi. "Güneş batıncaya dek bir gölgede dinlensek, ne dersiniz, sonra serinlikte saraya döneriz."

Padişah da sıcaktan bunalmıştı. Vezirin önerisini kabul etti.

Haceste Ray, Padişah'ı, buldukları yere yakın bir dağa götürdü.

Dağ, yemyeşil bir ormanla çevriliydi. Ormanda bereketli bir fıskırmayla yükselen büyük ağaçlar, çevreyi yeşillige boğmuştu.

Kalın gövdeli bir ağacın yanında konakladılar. Kovuğunda bir arı yuvası vardı. Binlerce arı üşüşmüştü.

Padişah çok şaşırıldı. Vezirinden bu hayvanların niçin kovuğa doluştuklarını sordu.

Vezir Hâceste Ray, “Bu hayvanlar toplu hâlde yaşarlar Padişahım.” dedi. “Çok temizdirler. Yasub adında bir bey vardır, bütün arılar ona bağlıdır. Hiçbiri sözünden dışarı çıkmaz. Arı beyi, diğerlerine göre daha büyüktür. Ayrıca, topluluğun yönetiminde ona yardım eden pek çok arı vardır. Padişah gibidir o. Çevresinde vezirleri, komutanları, yardımcıları bulunur.”

Padişah Hümayun Fal, vezirin anlattıklarını ilgiyle dinliyordu.

Vezir, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Arıların işlerini görürken ilginç bir yardımlaşma örneği sergilediklerini biliyoruz.

Bal için gerekli peteği kurarken, önce her deliği altı köşeden oluşan düzgün gümeçler yaparlar. Bu altıgen evcikleri balla doldururlar. Bal, çok şifalıdır. Arılar, çiçekten çiçeğe konarak toplarlar bu özü.”

Padişah, arıların çalışkanlıklarını öğrenince çok şaşırılmıştı.

Vezir Hâceste Ray, daha ilgi çekici bir ayrıntıdan söz etti:

“İşin ilgi çekici bir yanı da, padişahım, arıların temiz olmaları. Doğrusu, bu kadar çok gezen hayvancıklar üzerlerinde en küçük bir pislik dahi taşımazlar. Şaşırtıcı bir şeydir bu. Zaten, ayağında veya kanadında bir pislikle dönen bir arı içeri hemen alınmaz. Kovanın girişinde bekçi arı bulunur. Sıkı bir temizlik kontrolü yapılır. Bal özü toplamaktan dönen her arıya bu inceleme uygulanır. Eğer yanında yabancı bir madde varsa içeri alınmaz.”

“Allah Allah!” dedi Padişah şaşkınlıkla.

“Ola ki,” diye sürdürdü konuşmasını vezir, “içeri üzerinde pislik olan bir arı yanlışlıkla girse, hemen belirlenir. Ve diğerlerine ibret olsun diye öldürülür. Bu emri de bey arı verir.”

Padişah Hümayun Fal, kovandaki düzeni merak etmişti.

Veziir, “İlk saltanat binasını kuran Cemşid’in arılardan esinlendiği söylenir.” dedi.

Padişah, bunun üzerine kovani incelemek istediğini söyledi. Arıların çalışmalarını görünce hayranlığı daha da arttı. İlginç olan bir başka konu daha vardı. Arıların hepsi silahlıydı. Yani iğneleri vardı. Fakat bunu birbirlerine karşı kullanmıyorlardı. Ancak, kovanın güvenliği için dışardan gelecek bir tehlikede kullanıyorlardı.

Padişah Hümayun Fal, artık hayranlığını gizlemedi. “Nasil olur!” dedi şaşkınlıkla. “Arılarda görülen bu düzen insanlarda yok. Asıl insanlarda olması gerekmez mi? Büyüğe saygı, küçüğe sevgi... Silahını toplumun huzuru için yabancı saldırılara karşı kullanmak... Evini temiz tutmak. Görevini kusursuz yerine getirmek. Arılarda görülüyor, fakat insanlar arasında önemli ölçüde yerleşmemiş bu kurallar!”

Veziir Hâceste Ray, Padişah’ın zihninde oluşan soruyu cevaplamaya çalıştı:

“Bu hayvanların hepsi aynı özellikte yaratılmıştır Padişahım.” dedi. “Oysa insanların her biri farklı kişiliğe sahip. İlk insanın yaratıldığı balçıkta melek özelliği vardı. İnsanlar buna göre davransalardı, kim bilir belki de melekten üstün bir yaratık olurlardı. Fakat insanda bir de kötülük yanı var. Yani hem iyiliğe hem de kötülüğe eğilimli.”

“İyiler her zaman daha az.” diye Veziir’in sözlerine ekledi Padişah.

“Evet.” dedi Veziir, sürekli iyilik yapan insanlar çok az.

Padişah bir süre düşünceye daldı. Veziir’in söyledikleri çok doğruydu.

“Madem,” dedi Padişah, “iyiler az, o hâlde yardımcı olmalıyız onlara. Kötülerden de uzak durmalıyız. Onlarla dost olmak, yılanlarla dost olmak kadar tehlikelidir.”

Veziir Hâceste Ray, Padişah’ın sözlerinde halktan uzaklaşmak düşüncesinin uzaktan uzağa kendisini gösterdiğini hissederek, “Yüce ruhlu insanlarla görüşmek, onlardan yararlanmak iyidir.” dedi. “Bunun yanında, kötülerini de kendi başlarına bırakmamak gerek

Padişahım. Özellikle bir padişahın halkından uzak durmaması çok önemli.”

“Kuşkusuz.” dedi Padişah.

Vezir devam etti:

“Kaldı ki insanın yalnız yaşaması da imkânsız. Birçok ihtiyacımız var. Yalnız yaşarsak bunlardan birini bile kendi başımıza karşılamamız güçtür.”

Padişah, “Vezir çok doğru söylüyor.” diye geçirdi aklından.

Vezir Haceste Ray, sözünü ettiği konuya bir de örnek verdi:

“Sözgelimi, çiftçilik yapmak istiyoruz. Bunun için öncelikle bazı araçlara gerek duyarız. Bu aletleri yapmak için bir demirciye, bir marangoza başvurmamız gerekir. Ancak bundan sonra ekim ve hasat yapabiliriz. Yalnız yaşasak bütün bunları yapamayız.”

“Çok doğru.” dedi Padişah.

“Nitekim...” diye sürdürdü konuşmasını Vezir; “Bir düşünür şöyle diyor: Bir insanın bir lokma ekmek yiyebilmesi için bin kişinin çalışması gerekir.”

“Haklısın.” dedi Padişah Vezire.

Padişah Hümayun Fal, farklı bir konuya girdi:

“İnsanlar, birbirinden apayrı kişilikte yaratılmıştır diyorsun. İnsanda hırs denilen bir duygu var. Gözü kolay kolay doymuyor. Bu durumda, daha fazlasını elde etmek için güçlüler zayıfları ezmez mi?”

Vezir, Padişah’ın amacını kestirmişti:

“Padişahım...” dedi. “Bunu önlemek, ancak adaletli bir yönetimle mümkün olur. Bunun için de öncelikle güçlü kanunlara ihtiyaç var.”

Padişah, adaletin ne demek olduğunu biliyordu. Fakat, Vezir’in düşüncelerini kanatlandırmak için tekrar sordu:

“Peki bu kanunları nasıl gerçekleştireceğiz?”

“İçinde yaşadığımız dünyaya bakınız. Her şey bir kurala bağlı. Hiçbir şey başıboş değil. En küçük varlıktan en büyük yaratığa kadar her şey bir düzen içinde. Yüce Yaratıcı evrenin işleyişini bazı

yasalara bağlamış. Bununla da kalmamış insanların uyması gereken birçok kurallar koymuş. İnsanın mutlu olması bunlara uymasıyla mümkün.”

“Bu kuralları nereden öğreniyoruz?” diye sordu Padişah.

“Yüce Allah,” dedi Vezir, “elçileri aracılığıyla peygamberlerine bildiriyor. Onlar da bize duyuruyor.”

“Peki.” dedi Padişah, “Bu kanunların korunması nasıl gerçekleşecek?”

“Toplumu yönetenler tarafından...” dedi Vezir.

Padişah konuyu istediği noktaya getirmişti.

“Yöneticilerin ne gibi özelliklere sahip olması gerekir sence?” diye sordu.

“Öncelikle bilgili olmaları gerek.” dedi Vezir. “Yetenekli insanları çevresine toplamalı. Onların düşüncelerinden yararlanmalı. Çıkarıcı kişileri de yönetimden uzaklaştırmak gerekir.”

“Çıkarıcı kişiler mi?” diye sordu Padişah.

“Evet.” dedi Vezir. “Çıkarıcılar. Sadece menfaatini düşünenler. Biliyorsunuz, saltanat güç demektir. Bunu elinde bulunduran bir insanın çevresinde çıkarıcılar bulunur. Bunlar gerçekte olmamış şeyleri olmuş gibi padişaha bildirirler. Yalan söylerler. Çıkar sağlamak için yapmayacakları yoktur. Bazen padişah yanılabilir. Çevresindekilerin onu uarması gerekir. Çıkar düşkünleri padişaha dalkavukluk yaparlar. Padişah onların yanıltmasıyla adaletsiz işler yapabilir.”

“Çok doğru.” dedi Padişah. “Eğer padişah...” diye sürdürdü konuşmasını Vezir, “Uyanık davranırsa, bu çıkarıcıları yanından uzaklaştırabilir. Yalanla doğruyu ayırabilir. Böylece haksızlığı önlemiş olur.”

Vezir Hacı Hacı daha sonra Hindistan’ın ünlü padişahı Debşelem’i örnek verdi: “Debşelem, filozof Beydeba’nın düşüncelerine çok önem vermişti. Ondan adaletli yönetime ilişkin birçok şey öğrenmişti. Beydeba’nın yol göstericiliği padişahı başarılı kılmıştı. Ülkesi gelişmiş, halkı mutlu olmuştu.”

Padişah Hümayun Fal, Debşelem ile Beydeba'nın öyküsünü çok merak etmişti.

Vezirine anlatması için emir verdi.

Vezir Haceste Ray, emir üzerine hikâyeyi anlatmaya başladı.

BİR VARMİŞ BİR YOKMUŞ

*Masalcı mavi kanatlı bir kuştur,
dünyayı taşır kanatlarında*

Vaktin birinde Hindistan ülkesinde Debşelem Şah adında bir hükümdar yaşardı.

Halkı ve ülkesi için çalışmayı çok severdi.

Gecesini gündüzüne katardı.

Bu yüzden ülkesi geliştikçe gelişmişti. Halkı da oldukça mutluydu.

Debşelem'in ilginç bir özelliği vardı. Çok çalışmanın yanı sıra eğlenceden de çok hoşlanırdı.

Günlerden bir gün bir eğlence kurdurdu. Yediler, içtiler. Sofrada kuş sütü bile vardı.

Çalgıcılar türlü şarkılar çaldılar, söylediler. Padişah eğlence bittikten sonra bazı bilgin ve düşünürleri huzuruna çağırttı. Onlarla konuşmek istedi.

Konu cömertliğin yararlarıydı.

Bilginler ve düşünürler eli açık olmak gerektiğini savundular.

Bu konuda çok ileri gittiler. O denli övdüler ki cömerdi, padişah Debşelem heyecanlandı, bütün hazinelerinin kapısını açtırdı.

Ne varsa hazinesinde halka dağıttı.

Yoksullar zengin oldu. Zenginler daha da zenginleşti.

Ülkede bir tek yoksul kalmadı.

Padişah Debşelem o gece bir rüya gördü.

Düşünde nur yüzlü bir ihtiyar Debşelem'e şöyle diyordu:

“Ey yüce padişah! Hazineni Allah yolunda halka dağıttın. Bundan Allah çok hoşnut kaldı. Ve seni ödüllendirecek. Sabah kalkar kalkmaz atına bin. Doğu’ya doğru git. Orada seni bir hazine bekliyor. Dünyanın bütün hazinelerinden daha büyük bir armağandır bu sana.”

Debşelem Şah sabah uyanır uyanmaz yola düştü.

Doğu’ya doğru yol almaya başladı.

Günlerce at sürdü.

Sonunda yüce bir dağa kavuştu. Dağın eteğinde karanlık mı karanlık bir mağara gördü. Önünde güleç yüzlü, ak sakallı bir ihtiyar oturuyordu.

Debşelem, ihtiyarın yanına gitti. Hâlini hatırını sordu. Gönlünü sevindirdi. İhtiyar da Padişah’a derin, anlamlı sözler söyledi.

Tatlı bir söyleşi başladı aralarında.

Debşelem Şah, hazineyi unutmuştu. Ayrılmak üzereyken Yaşlı Bilge, Padişah’a seslendi:

“Padişahım! Bu mağaranın çevresinde eşsiz bir hazine gizli. Benim dünya malında gözüm yok. Adamlarınıza emredin, hazineyi buldurun.”

Debşelem, ihtiyar bilgenin bu sözleri üzerine rüyasını anlattı.

İhtiyar Bilge’nin sözünü ettiği hazine, Debşelem’e düşünde vadedilen hazineydi.

Derhâl adamlarına haber gönderdi. Geldiler, aramaya başladılar gömüyü.

Dört bir yandan kazıya başlandı. Günlerce sürdü kazı. Sonuçta altın, gümüş ve türlü mücevherlerden oluşan eşsiz bir hazine ortaya çıkarıldı.

En çok mücevher, mahzendeydi.

Mahzende ayrıca, değerli taşlarla süslü bir sandık da bulunmuştu. Sandığın çelikten bir kilidi vardı. Usta bir çilingir getirildi, sandık açıldı. Mahfaza içinde bir hokka çıktı. Hokkayı Padişah Debşelem’e verdiler. Padişah hokkayı açtı. İçinden beyaz renkte ipek bir levha çıktı. Levhada İbranice yazılar vardı. Padişah İbranice bilmiyordu,

yazıda neler olduğunu ancak bir çevirmen bulduktan sonra anlayabildiler. Tercüman levhadaki yazının anlamını şöyle özetledi:

“Ben, hükümdar Hoşing Cihâdâr’ım. Bu hazineyi Hindistanlı büyük hükümdar Debşelem Ray için gömdürdüm. Ona hazineye sahip olacağı düşünde bildirilecek. Hazineyle birlikte ona bir de vasiyet bırakıyorum. Bu öğütleri dikkatle okusun. Mücevherlere kalbini bağlamasın.

Dünyada her şey gelip geçicidir. Üzerinde fena damgası olan hiçbir şeye bağlanmamak gerekir.

Bir gün insanı bırakır gider. O bizi bırakmadan biz kalbimizden onu söküp atmalıyız.

Bu vasiyetteki gerçeklere bağlananlar dünya durdukça saygıyla anılırlar.”

Vasiyetname on dört bölümden oluşuyordu. Debşelem ve çevresindekiler çevirmenin okuduklarını ilgiyle dinliyorlardı.

Birinci Bölüm

Bir padişah kendisine bağlı kimselerden birini çok fazla sevebilir. Ona çok güvenebilir. Bunu gören bazı kişiler rahatsız olabilirler. Padişahın o adama yakınlığını kıskanırlar. Sevgisini çok görürler. Ve o kişiyi padişaha kötülerler. Onun hakkında çeşitli yalanlar uydururlar. Böyle bir durumda padişah söylenenlere inanmamalıdır. Kişiliğini iyi tanıdığı, kendisine yakın hissettiği o adamı korumalıdır.

İkinci Bölüm

Bir padişah kötü niyetli insanlardan uzak durmalıdır. Yalancılarla düşüp kalkmamalıdır. İkiyüzlüleri huzuruna almamalıdır. İnsanları birbirine düşürenlere fırsat vermemelidir. Çünkü bu huyları olan insanlar ortalığı karıştırmak için fırsat kollarlar. Yönetimde haksızlık yapılmasına neden olurlar.

Üçüncü Bölüm

Bir padişahın çevresindeki adamlarının içi ile dışı bir olmalıdır. Birbirlerini gerçekten sevmelidir. Saymalıdır. Yoksa devlet yönetimi aksar. Toplumun huzuru için gerekli kararlar çıkmaz.

Dördüncü Bölüm

Bir padişahın düşmanı yüzüne güldüğünde dikkatli olmalıdır. Bundan dolayı kendisini gurura kaptırmamalıdır. Daima uyanık bulunmalıdır. Eski düşman her zaman dost olmayabilir.

Beşinci Bölüm

Öyle şeyler vardır ki korunması elde edilmesinden daha güçtür. Bu yüzden kazanılan bir şeyin korunmasına daha çok önem verilmelidir. Önem verilmezse elden çıkar, gider.

Altıncı Bölüm

Yöneticiler, devlet işlerinde aceleci olmamalıdır. Karar verirken çok dikkatli davranmalıdır. Uzun süre düşünülmeli, fakat çabuk karar verilmelidir.

Yedinci Bölüm

Bir padişahın düşmanları birbirleriyle anlaşabilir. Padişaha karşı ortak hareket edebilirler. Bu durumda padişah onlardan biriyle anlaşma yoluna gidebilir. Ona güler yüz gösterebilir. Bu, ona karşı alçalmak değildir. Düşmana karşı düşmanla anlaşmaktır.

Sekizinci Bölüm

Bir padişah kendisine kin besleyenlere karşı çok dikkatli olmalıdır. Onlara güvenmemelidir. Kin, girdiği kalpten kolay kolay çıkmaz.

Dokuzuncu Bölüm

Bir padişahın belki de en önemli özelliği acıma duygusuna sahip olmasıdır. Padişah adaletle davranmalıdır. Yönettiği insanların önemsiz, küçük suçlarını affetmelidir. Güler yüzle davranması, suçlunun onu bir daha işlememesini sağlayabilir.

Onuncu Bölüm

Bir kimsenin suçu olmadığı hâlde onu cezalandırmak doğru değildir. Gerçek bir yönetici başkasını zarara sokmak için cezalandırma yoluna gitmez. Ancak, başkalarına zarar veren bir suçluyu cezalandırır.

On Birinci Bölüm

Bir padişah kendisine yakışmayan basit işlerle uğraşmamalıdır. Boş ve sonuçsuz işlere girmemelidir.

On İkinci Bölüm

Padişah, daima alçak gönüllü olmalıdır. İnsanlara karşı kendini beğenmişçesine davranmak doğru değildir. Hele başkalarını küçük görmek bir yöneticiye hiç yakışmaz.

On Üçüncü Bölüm

Hükümdara bağlı kişiler güvenilir olmalıdır. Bir yöneticinin çevresine kötü kişiler toplanırsa ülkenin yararına iş yapılmaz. Çıkarları için birbirleriyle kavga ederler. Kötülüklerin ardı arkası gelmez. Sonuçta ülke çok güçsüz düşer.

On Dördüncü Bölüm

Ümitsizlik ve karamsarlık bir hükümdar için çok zararlıdır. Çünkü o, birçok konuda halkına örnek olmak zorundadır. Hükümdar kararlı olmalıdır. Doğru bildiği yoldan ayrılmamalıdır.

Tercüman okumayı sürdürdü.

Padişah Debşelem ilgiyle dinliyordu.

Vasiyet, dinleyenleri çok etkilemişti.

Yazıyı çeviren adam, bu öğütlerin bir eki olduğunu söyledi.

Onu da dilimize çevir dediler.

Tercüman vasiyetin ekini de okudu:

“Bu öğütleri daha iyi anlatmak için on dört tane öykü vardır. Eğer hükümdar Debşelem onları da öğrenmek istiyorsa, Serendip Dağı’na gitmelidir.”

Debşelem Şah, “Çok ilginç.” dedi.

Derin bir düşünceye daldı. Öğütler kendisini çok etkilemişti. Mağaradan çıkan hazinenin hepsini halka dağıttı. Kendisine hiçbir şey kalmamıştı.

Serendip Dağı’nı düşünüyordu.

Levhada yazılanların ne anlama geldiğini tam olarak kavramayı çok istiyordu. O hikâyeler.. Onları mutlaka öğrenmeliydi.

Yola çıkmak isteğini açıkladı.

Bu konuda vezirlerinin düşüncelerini öğrenmek istedi.

Onları çağırtdı.

Düşüncelerini sordu. Vezirler, bu konuda karar verebilmek için bir gün süre istediler.

Padişah izin verdi.

Ertesi gün vezirler tekrar huzura geldiler. Başvezir söz aldı, “Padişahım!” dedi, “Vasiyetteki öğütleri daha iyi anlamak güzel bir şey. Bunun için de Serendip Dağı’na yolculuk yapmanız gerekecek. Çileli bir yolculuk olacak bu. Doğrusu gönlümüz razı değil.”

Vezir konuşurken Padişah’ın zihninde hep Serendip Dağı vardı. O öyküleri öğrenmek istiyordu.

Başvezir ilginç bir öneride bulundu:

“Eğer uygun görürseniz, İki Güvercin hikâyesini size anlatayım. Konuyla ilgisi olduğunu sanıyorum.”

Padişah, vezire öyküyü anlatması için izin verdi.

Başvezir, İki Güvercin hikâyesini anlatmaya başladı.

İKİ GÜVERCİN HİKÂYESİ YA DA GEZMENİN BEDELİ

Vaktin birinde bir ülkede iki güvercin vardı. Yuvalarında güven içinde yaşıyorlardı. Birinin adı Bâzende, diğèrininki Nevâzende’ydi.

Yuvaları o kadar güvenliydi ki, doğrusu oradan ayrılmayı düşünmek düpedüz aptallık olurdu. Buna rağmen Bâzende’nin içine bir gün gezme arzusu düştü. Nevâzende’ye bu isteğini açtı:

“Sevgili arkadaşım, daha ne zamana kadar yuvamızda oturup duracağız. Ben uzak ülkeleri, masmavi denizleri çok merak ediyorum. Gezip tozmak istiyorum. Bilgimi, görgümü artırmak niyetimdir. Ne dersin?”

Nevâzende, onun bu düşüncesini kaygıyla karşıladı, “Güzel.” dedi. “Gezmek, değişik yerler görmek çok güzel. Fakat tehlikelerden emin olamazsın. Bir fırtına, bir rüzgâr, yırtıcı bir hayvan... Bütün bunlar olmasa...”

Bâzende, söze girdi hemen:

“Doğru, haklısın, ben de o tehlikeleri hesaba katmıyor değilim. Fakat sıkıntı çekmeden rahata kavuşulmaz. Yolda çekeceğim çilelere karşı bilgimi, görgümü artıracakım.”

Nevâzende, arkadaşının kararının kesin olduğunu gördü, “Yine de gel şu düşünceden vazgeç dostum.” dedi. “Yanında yakınların olsa neyse. Böyle yalnız başına tehlikelere nasıl göğüs gerebilirsin? Boş ver! Vazgeç bu sevdadan. Yuvamızda mutluyuz. Bunu bozmayalım.”

Nevâzende'nin öğütleri Bâzende'yi bir türlü etkilemedi. O, kararlıydı. Her türlü tehlikeye rağmen gezme düşüncesinden vazgeçmiyordu. Kararını kesin vermişti. Uçacaktı.

Uzak ülkelere gidecekti.

Sonunda hazırlığını yaptı, Bâzende.

Arkadaşıyla vedalaştı.

Yuvadan havalandı. Yükseklere doğru kanat çırdtı.

Ufukta kayboldu.

Nice denizler aşdı. Nice dağlar dolaştı.

Günlerce yol aldı.

Havada süzülürken ayaklar altında kayan güzelliđi zevkle seyrediyordu.

Günlerce kanat çırdtı.

Fakat keyfi o kadar yerindeydi ki, yorgun oluşu aklının ucundan geçmiyordu.

Günler günleri kovaladı.

Bâzende, arada bir dinlenerek sürekli uçtu. Sürekli yol aldı.

Bir gün yüce mi yüce bir dağın doruğuna ulaştı. Cennet gibi bir yerdi burası. Zümrüt gibi yemyeşildi. Ağaçlar, çiçekler, aşağıda akarsular, dereler... Mis gibi bir koku vardı. Şırl şırl sular akıyordu.

Bir süre dinlenmek istedi. Hem bu cennet güzelliđi de seyredecekti.

Fakat birden büyü bozuldu.